

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 33/22
V Lucemburku dne 22. února 2022

Stanovisko generálního advokáta ve spojených věcech C-14/21 a C-15/21
Sea Watch

Podle generálního advokáta Rantose mohou soukromé lodě, které systematicky provádějí pátrací a záchranné operace na moři, být předmětem sledování souladu s mezinárodními normami prováděného státem přístavu

Na základě unijního práva může stát přístavu přijmout opatření k zadržení lodí, pokud zjištěné nesrovnalosti představují riziko pro bezpečnost, zdraví nebo životní prostředí

Sea Watch je nezisková humanitární organizace se sídlem v Berlíně (Německo). Předmětem její činnosti je zejména výkon pátracích a záchranných operací na moři a tuto činnost vykonává v mezinárodních vodách Středozemního moře prostřednictvím lodí, jež vlastní a zároveň provozuje. Mezi uvedenými loděmi jsou Sea Watch 3 a Sea Watch 4, které plují pod německou vlajkou a jsou certifikovány jako „obecné nákladní lodě – víceúčelové“. V létě roku 2020, po provedení záchranných operací a vylození osob zachráněných na moři v přístavech Palermo (Itálie) a Porto Empedocle (Itálie), přístavní úřady těchto měst provedly podrobné inspekce na palubě příslušných lodí na základě skutečnosti, že dotčené lodě provádějí pátrací a záchranné operace na moři, ačkoli k výkonu této činnosti nejsou certifikovány, a přepravovaly na palubě podstatně větší počet osob, než uvádí příslušné osvědčení. Při uvedených inspekcích byla zjištěna řada technických a provozních nedostatků, z nichž některé představovaly zjevné riziko pro bezpečnost, zdraví nebo životní prostředí, takže oba přístavní úřady vydaly příkaz k zadržení uvedených lodí.

Po zadržení dotčených lodí podala organizace Sea Watch dvě žaloby k Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (regionální správní soud pro Sicílii), které směřovaly zejména k neplatnosti oznámení o zadržení těchto lodí a inspekčních zpráv, které těmto oznámením předcházely. Na podporu svých žalob Sea Watch v podstatě tvrdila, že přístavní úřady, které tato opatření vydaly, překročily pravomoci svěřené státu přístavu, jak vyplývají ze směrnice 2009/16¹, vykládané s ohledem na použitelné mezinárodní zvykové právo a mezinárodní úmluvy.

V důsledku toho Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia položil Soudnímu dvoru předběžné otázky týkající se toho, zda je směrnice 2009/16 použitelná na dotčené lodě, ale rovněž toho, jaké jsou podmínky a rozsah pravomocí státu přístavu provádět inspekce, jakož i podmínky zadržení lodě.

V dnes předneseném stanovisku se generální advokát Athanasios Rantos domnívá, že **směrnice 2009/16 se vztahuje na lodě**, jako jsou dotčené lodě, které jsou sice **registrovány jako „obecné nákladní lodě“**, **avšak provádějí pátrací a záchranné operace na moři. Směrnice 2009/16 se totiž vztahuje na každou loď** a její posádka připlouvající do přístavu nebo kotviště členského státu za účelem součinnosti mezi lodí a přístavem. Mezi loděmi používanými k neobchodním účelům jsou z oblasti působnosti této směrnice vyňaty pouze konkrétní kategorie lodí, na které zákonodárce zamýšlel výjimku omezit².

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/16/ES ze dne 23. dubna 2009 o státní přístavní inspekci (Úř. věst. 2009, L 131, s. 57), v platném znění.

² Tedy státní lodě používané k neobchodním účelům a rekreační plavidla používaná k neobchodním účelům (čl. 3 odst. 4 směrnice 2009/16).

Tento závěr je podle jeho názoru potvrzen cíli směrnice 2009/16, které spočívají ve snaze **zásadním způsobem přispět ke snížení námořní dopravy uskutečňované s pomocí lodí nevyhovujících normám**, které se plaví ve výsoštných vodách členských států, a to zejména s cílem **zlepšit bezpečnost, zabránění znečištění a životní a pracovní podmínky na lodi**.

Pokud jde o **podmínky odůvodňující dodatečnou inspekci ze strany státu přístavu**, má generální advokát za to, že je zjevné, že **loď, která systematicky převáží více osob**, než je maximální počet osob, který smí podle vydaných osvědčení přepravován, **může za určitých okolností představovat nebezpečí pro lidi, majetek nebo životní prostředí**. Taková okolnost může v zásadě představovat „**neočekávaný faktor**“ a odůvodňovat „**dodatečnou inspekci**“ ve smyslu směrnice 2009/16³. **Jedná se však o ověření skutkového stavu, které musí provést v každém jednotlivém případě vnitrostátní soud**, jenž se nemůže omezit na formální konstatování rozdílu mezi počtem přepravovaných osob a počtem osob, jejichž přeprava je povolena podle osvědčení, ale musí konkrétně posoudit rizika takového jednání s ohledem na **povinnost záchrany osob na moři** stanovenou zvykovým mezinárodním právem⁴.

Pokud jde o **rozsah inspekce ze strany státu přístavu**, generální advokát připomíná, že **podrobná inspekce se provede, pokud se lze po prvotní inspekci na základě „zřejmých důvodů“ domnívat, že stav lodě nebo jejího vybavení nebo posádky podstatným způsobem nevyhovují příslušným požadavkům mezinárodní úmluvy**. V projednávané věci spočívá „zřejmý důvod“ ve skutečnosti, že během prohlídky osvědčení a ostatní dokumentace byly objeveny nepřesnosti. Taková inspekce se neomezuje jen na formální požadavky stanovené v osvědčeních týkajících se klasifikace lodí určené certifikačním orgánem, ale týká se spíše souladu této lodí se všemi platnými pravidly mezinárodních úmluv o bezpečnosti, zabránění znečištění a životních a pracovních podmínkách na lodi, přičemž se přihlíží ke skutečnému stavu lodí a jejího vybavení a k činnosti, které tato loď skutečně vykonává, přičemž se přihlíží ke skutečnému stavu lodí a jejího vybavení a k činnosti, které tato loď skutečně vykonává, a k činnosti, pro které je klasifikována. Generální advokát uvedl, že v unijním ani v mezinárodním právu dosud neexistuje klasifikace lodí provádějících pátrací a záchranné operace na moři, a zdůrazňuje, že okolnost, že loď není provozována v souladu s jejími osvědčeními, může představovat porušení požadavků provozu této lodí a může zejména představovat nebezpečí pro osoby, majetek nebo životní prostředí.

V důsledku toho generální advokát dospěl k závěru, že stát přístavu je oprávněn zajistit dodržování mezinárodních úmluv a unijních právních předpisů o námořní bezpečnosti, ochraně mořského prostředí a životních a pracovních podmínek na lodi s přihlédnutím k činnosti, které loď skutečně vykonává, za předpokladu, že taková kontrola nezasahuje do pravomoci státu vlajky, pokud jde o klasifikaci lodí nebo dodržování povinnosti záchrany osob na moři. **Skutečnost, že loď systematicky provádí pátrací a záchranné operace na moři, sama o sobě neznamená, že by tato loď nemusela splňovat požadavky, které se na ni vztahují podle mezinárodního nebo unijního práva, a nebrání tomu, aby byla vydána rozhodnutí o jejím zadržení na základě článku 19 uvedené směrnice, pokud tato pravidla porušuje.**

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

³ Podle přílohy I části II bodu 2B a článku 11 směrnice 2009/16 podléhají lodě dodatečným inspekcím ze strany státu přístavu pouze v případě existence „významných faktorů“ nebo „neočekávaných faktorů“, jejichž úplný seznam je uveden. Mezi neočekávanými faktory je uvedena skutečnost, že „lodě [...] byly provozovány takovým způsobem, že představovaly nebezpečí pro osoby, majetek nebo životní prostředí“.

⁴ Povinnost záchrany osob na moři, kterou má kapitán lodí podle mezinárodního zvykového práva a jež je zakotvena zejména v článku 98 Úmluvy o mořském právu. Odstavec 1 uvedeného ustanovení, nadepsaného „Povinnost poskytnout pomoc“, zní takto: „Každý stát je povinen požadovat od kapitána lodí plující pod jeho vlajkou, aby, pokud tak může učinit bez vážného ohrožení lodí, její posádky nebo cestujících: a) poskytl pomoc kterékoli osobě nalezené na moři, která je v nebezpečí života; b) se s největší rychlostí vydal na záchranu osob, které jsou v nebezpečí, je-li zpraven o tom, že potřebují pomoc, a pokud lze takový jeho zárok rozumně očekávat [...]“.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki 📞 (+352) 4303 5499.